

ข้อกำหนด (Term of Reference)

โครงการพัฒนาทักษะกำลังคนของประเทศ (Reskill/Upskill/Newskill) เพื่อการมีงานทำและเตรียมความพร้อมรองรับการทำงานในอนาคต หลังวิกฤตการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

1. หลักการและเหตุผล

จากวิกฤตการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ประเทศไทยได้ประกาศข้อกำหนดแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) ใช้บังคับทั่วราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 โดยผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ก็ได้มีการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อควบคุมการระบาด เช่น ปิดเมือง ระงับการเดินทางของประชาชน ให้ประชาชนอยู่ที่บ้าน กิจการการค้าที่มีประชาชนไปรวมตัวกันหรือพบปะจำนวนมากต้องหยุดชั่วคราว อาทิ ปิดร้านค้า ร้านอาหาร ศูนย์การค้า สถานบันเทิง สนามกีฬา สถานศึกษา รวมทั้งมีการให้ทำงานที่บ้าน เพื่อลดการเดินทาง (Work from home) ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและภาคธุรกิจอย่างรุนแรง สถานประกอบการหลายแห่งต้องหยุดประกอบการ หลายแห่งเลิกกิจการ การประกอบกิจการประสบปัญหาไม่อาจเป็นไปตามปกติของธุรกิจได้เช่นเดิม เกิดภาวะการว่างงาน แรงงานคืนถิ่น รวมทั้งส่งผลกระทบต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิตที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระทบโดยตรงตั้งแต่กลุ่มอาชีพในชุมชนที่สนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ และกลุ่มประชาชนฐานรากโดยจากการคาดการณ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้รายงานไว้ในปี พ.ศ. 2563 พบว่ารายได้จากธุรกิจดังกล่าวจะลดลงจากเป้าหมายได้ 3.18 ล้านล้านบาท เหลือ 2.91 ล้านล้านบาท (ลดลง 3 แสนล้านบาท) และเป้าหมายปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงจาก 40.8 ล้านคน เหลือ 36 ล้านคน (ลดลง 4.8 ล้านคน) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแรงงานภาคการท่องเที่ยวอย่างรุนแรงและต่อเนื่องเกิดการเลิกจ้างงาน รายได้ลด เกิดภาวะหยุดงานลดเงินเดือน ฯลฯ (อ้างอิง : ข่าวประชาสัมพันธ์ 12 กุมภาพันธ์ 2563) นอกจากนี้จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ระบุว่า แรงงานในภาคการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องในปี 2562 มีจำนวนสูงถึง 7.66 ล้านคน ประกอบด้วย ธุรกิจโรงแรม 3.85 แสนคน, ขนส่งโดยสารทั้งสายการบิน รถทัวร์ และอื่น ๆ 5 แสนคน, กิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ อาทิ บริษัททัวร์ ร้านอาหาร นวด 7.95 หมื่นคน, ธุรกิจภัตตาคาร/ร้านอาหาร 2.48 ล้านคน และค้าปลีก 4.2 ล้านคน ซึ่งจะครอบคลุมทั้งห้างค้าปลีก, ร้านสะดวกซื้อ, โชห่วย, ร้านขายของที่ระลึก, ร้านค้าขายสินค้าชุมชนต่าง ๆ โดยแรงงานเหล่านี้จะได้รับผลกระทบทางตรงจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งหากไม่นับรวมในส่วนค้าปลีก ก็จะเป็นแรงงานในภาคท่องเที่ยวโดยตรงเกือบ 4 ล้านคน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีภารกิจหลักที่สำคัญในการพัฒนา กำลังคนของประเทศ เล็งเห็นถึงปัญหาและผลกระทบดังกล่าว และเห็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเป็นกลไกหลักของประเทศในการพัฒนาทักษะกำลังคนของประเทศ (Reskill/Upskill/Newskill) เพื่อการมีงานทำและเตรียมความพร้อมรองรับการทำงานในอนาคตหลังวิกฤตการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทั้งในรูปแบบของการสร้างทักษะให้กับกลุ่มว่างงาน/แรงงานคืนถิ่น/ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เพื่อให้สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพด้วยตนเอง รวมทั้งเพิ่มทักษะขั้นสูงและการทำงานสมัยใหม่ให้กับกำลังคนในภาค SME และภาคอุตสาหกรรม

ขนาดใหญ่ให้มีศักยภาพพร้อมทำงานหลัง COVID-19 เพื่อเพิ่มผลิตภาพให้กับธุรกิจและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ
กอรบกับ คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ (กรม.เศรษฐกิจ) ในคราวประชุมครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันที่ 6
กันยายน 2562 ได้มีมติเห็นชอบมาตรการเร่งรัดการลงทุนและรองรับการย้ายฐานการผลิตสืบเนื่องจากผลกระทบ
ของสงครามการค้า หรือ Thailand Plus Package โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการพัฒนาทักษะ
ของบุคลากรภายในประเทศ และ กรม.เศรษฐกิจ ในคราวประชุมครั้งที่ 3/2562 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2562 ได้
มอบหมายให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กำหนดหลักสูตรและสาขาการศึกษา
เป้าหมาย รวมถึงจัดทำกลไกการพัฒนาบุคลากรทักษะสูง ร่วมกับภาคเอกชน และดำเนินการพิจารณารับรอง
ประกาศหลักสูตรและสาขาการศึกษาเป้าหมายร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาค
ตะวันออก (สกพอ.)

เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับผลกระทบวิกฤตการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
ดังกล่าวข้างต้น สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ จึงได้ระดมสรรพกำลังของสถาบันอุดมศึกษาทั้งรัฐและ
เอกชนในสังกัดของกระทรวงการอุดมศึกษาฯ มาปฏิบัติภารกิจดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์

2.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาใช้องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญตามอัตลักษณ์
ของสถาบัน จัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตร (Non-Degree) และอบรมเพื่อพัฒนาทักษะกำลังคนของประเทศ
(Reskill/Upskill/Newskill) เพื่อการมีงานทำและเตรียมความพร้อมรองรับการทำงานในอนาคต หลังวิกฤตการ
ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2.2 ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์สูงสุดเพื่อการแก้ปัญหาและ
พัฒนาประเทศ

3. หน่วยงานที่มีสิทธิ์ร่วมจัดทำข้อเสนอโครงการ (Concept Paper)

สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

4. คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ

นักเรียน นิสิต นักศึกษา คนทำงานและประชาชนทั่วไปที่ ต้องการพัฒนาทักษะของตนเอง
รวมถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบในช่วงสถานการณ์ COVID-19 อาทิ

- 4.1 ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ได้รับผลกระทบ
- 4.2 แรงงานในระบบที่ถูกเลิกจ้าง/แรงงานคืนถิ่น
- 4.3 แรงงานในระบบที่ขาดทักษะและมีแนวโน้มจะถดถอย
- 4.4 แรงงานในระบบที่มีคุณค่าในปัจจุบันแต่ต้องการ Upskill/Reskill
- 4.5 กำลังคนที่จะเข้าสู่ระบบแรงงาน

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน ของ สป.อว.

5.1 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จัดทำข้อเสนอโครงการ (TOR) เพื่อแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาจัดส่งข้อเสนอโครงการ (Concept paper) มายังสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

5.2 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ เพื่อทำหน้าที่กำหนดแนวทางการดำเนินงาน พิจารณาข้อเสนอโครงการ กำกับติดตาม และประเมินผลโครงการ ทั้งนี้ คำตัดสินของคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ถือเป็นที่สุด

5.3 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือและจัดสรรงบประมาณกับสถาบันอุดมศึกษาที่ผ่านการคัดเลือก

5.4 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ให้การรับรองหลักสูตรประกาศนียบัตร (Non-Degree) ตามผลการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิติดตามประเมินการจัดอบรมหลักสูตร (Post audit)

6. ขอบเขต รูปแบบของหลักสูตร และเกณฑ์การพิจารณา

6.1 ขอบเขตของหลักสูตร

- 1) Smart Innovative Entrepreneur
- 2) Smart Farming
- 3) Care Giver
- 4) Smart Tourism
- 5) Data Science
- 6) Creative content
- 7) Food for the future
- 8) Robotic / AI
- 9) อื่นๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

6.2 รูปแบบของหลักสูตร ประกอบด้วย

รูปแบบที่ 1 หลักสูตรสำหรับกลุ่มบุคคลที่ต้องการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ ใหม่อัตนเอง อาทิ หลักสูตร Smart Entrepreneur , Smart Farming , Innovative SME , Care Giver

รูปแบบที่ 2 หลักสูตรสำหรับกลุ่มคนทำงานในสถานประกอบการที่ต้องการยกระดับทักษะในการทำงานให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ทันสมัย ตรงตามความต้องการของหน่วยงาน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมอนาคต อาทิ Smart manufacturing , AI , Robotic , Logistic , Smart Automobile , Data Analytics , Cyber Security

6.3 เกณฑ์การพิจารณา

1) หลักสูตรที่เสนอต้องเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมที่ตรงกับความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษา (University Expertise)

2) หลักสูตรที่เสนอต้องระบุความต้องการ (Demand) และกลุ่มเป้าหมาย (Target) ที่ชัดเจนทั้งรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 โดยทั้ง 2 รูปแบบจะต้องมีข้อมูลหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีงานทำ

และการพัฒนาวิชาชีพหลังจบการอบรม สำหรับรูปแบบที่ 2 จะต้องระบุชื่อหน่วยงาน (ภาครัฐ/ภาคเอกชน/ภาคอุตสาหกรรม) ที่ทำความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน

- 3) หลักสูตรที่เสนอต้องระบุทักษะ (Key Critical Skill) ที่มีมาตรฐาน พร้อมวิธีวัดผล
- 4) หลักสูตรที่เสนอต้องมีจำนวนผู้เข้าอบรมไม่น้อยกว่า 30 คนต่อ 1 หลักสูตร
- 5) วิทยากรของหลักสูตรมีคุณสมบัติและประสบการณ์เพียงพอในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทั้งในแง่จำนวนและความเชี่ยวชาญ
- 6) มีอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอต่อการฝึกอบรม
- 7) มีการประเมินผลการฝึกอบรมเพื่อรักษาคุณภาพและมาตรฐานการฝึกอบรม เช่น การวัดผลการฝึกอบรมอย่างเข้มข้น ทั้งก่อนฝึกอบรม (pre-test) และหลังฝึกอบรม (post-test) กระบวนการทวนสอบความเชี่ยวชาญของวิทยากรฝึกอบรม

7. ขั้นตอนในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

7.1 สถาบันอุดมศึกษาจัดทำหนังสือยื่นข้อเสนอโครงการ ประกอบด้วยเอกสารดังนี้

- 1) หนังสือนำเสนอข้อเสนอโครงการจากอธิการบดีถึงปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 2) แบบเสนอโครงการ สามารถเสนอได้มากกว่า 1 หลักสูตร (รายละเอียดปรากฏตาม ภาคผนวก ก)

3) หลักสูตรฝึกอบรม (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ข)

7.2 เมื่อข้อเสนอโครงการผ่านการพิจารณาและ สป.อว. ได้จัดให้มีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือและจัดสรรงบประมาณให้สถาบันอุดมศึกษาแล้ว สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการอบรมหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับงบประมาณ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้อธิการบดีมีหนังสือแจ้งเหตุผลความจำเป็น แนวทางการดำเนินการ การใช้จ่ายงบประมาณ ให้สป.อว.ทราบภายใน 7 วันหลังครบกำหนด 30 วัน เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารโครงการฯ พิจารณาต่อไป

7.3 สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการติดตามผลการมีงานทำ การสร้างงาน การพัฒนางาน ความพึงพอใจของสถานประกอบการ แล้วแต่รูปแบบของหลักสูตร และรายงานมายังสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ภายใน 6 เดือนหลังจบการฝึกอบรม (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ค)

8. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคณะกรรมการบริหารโครงการจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับสถาบันอุดมศึกษาจากหลักสูตรและข้อเสนอค่าใช้จ่ายที่สถาบันอุดมศึกษา ยื่นข้อเสนอตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด

ทั้งนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะจัดสรรเงินสนับสนุนเงินเมื่อลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกับสถาบันอุดมศึกษา

9. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาตามข้อกำหนดโครงการ 8 เดือน (เดือนพฤษภาคม – เดือนธันวาคม 2563)

10. กำหนดเวลาและสถานที่ส่งข้อเสนอโครงการ

สถาบันอุดมศึกษา จัดทำข้อเสนอโครงการที่สอดคล้องกับข้อกำหนดโครงการ มายังสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ภายในวันที่ 6 พฤษภาคม 2563 เป็นอย่างช้า

11. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้ประสานงาน : นางสาววิชชญาภาสุ์ เสน่หา

นางสาวพัชรพร เทอดธรรมไพศาล

นางสาวนัยนา เปลียนผัน

โทร 02 039 5629 -31 E-mail : non.degree2020@gmail.com